

HOMILADORLIKNING IKKINCHI YARMIDAGI QON KETISHLAR

Abbosova Marxabxon

*Asaka Abu Ali ibn Sino nomidagi Jamoat salomatligi texnikumi Jarrohlik
kafedrası yetakchi o'qituvchisi.*

Annotatsiya: Mazkur maqolada homiladorlikning ikkinchi yarmida kuzatiladigan qon ketishlarning klinik ahamiyati, asosiy etiologik omillari, diagnostik yondashuvlari hamda zamonaviy davolash tamoyillari tahlil qilindi. Homiladorlikning 20-haftasidan keyin yuzaga keladigan qon ketishlar ona va homila hayoti uchun yuqori xavf tug'diruvchi akusherlik asoratlardan biri hisoblanadi. Tadqiqot davomida ilmiy adabiyotlar, zamonaviy klinik tavsiyalar hamda akusherlik amaliyotiga oid ma'lumotlar tahlil qilindi. Natijalar shuni ko'rsatdiki, erta tashxis qo'yish, xavf omillarini aniqlash va shoshilinch tibbiy yordamni o'z vaqtida tashkil etish og'ir asoratlarning oldini olishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Kalit so'zlar: homiladorlik, qon ketish, platsenta previa, platsentaning muddatidan oldin ko'chishi, akusherlik, ona salomatligi, homila, diagnostika, profilaktika, davolash

KIRISH

Homiladorlik davrida ona va homila salomatligini saqlash zamonaviy akusherlikning eng muhim yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Homiladorlikning ikkinchi yarmida kuzatiladigan qon ketishlar akusherlik amaliyotida eng xavfli patologik holatlardan biri bo'lib, ular onalar va perinatal o'lim ko'rsatkichlarining oshishiga sabab bo'lishi mumkin. Ushbu patologiya homiladorlikning 20-haftasidan boshlab tug'ruqqacha bo'lgan davrda uchraydi hamda shoshilinch tashxis va davolashni talab qiladi.

Qon ketishlarning asosiy sabablari platsenta previa, normal joylashgan

platsentaning muddatidan oldin ko‘chishi, bachadon yorilishi, bachadon bo‘yni patologiyalari va boshqa akusherlik hamda ekstragenital kasalliklar bilan bog‘liq bo‘lishi mumkin. Har bir etiologik omilning o‘ziga xos klinik belgilari mavjud bo‘lib, to‘g‘ri differensial diagnostika davolash taktikasini belgilashda muhim o‘rin tutadi.

So‘nggi yillarda ultratovush diagnostikasi, laborator tekshiruvlar va zamonaviy davolash usullarining rivojlanishi ushbu patologiyalarni erta aniqlash imkoniyatini kengaytirdi. Shu bilan birga, homilador ayollarni muntazam dispanser nazoratida olib borish va xavf guruhlarini aniqlash asoratlar rivojlanishining oldini olishda muhim omil hisoblanadi. Mazkur tadqiqotning maqsadi homiladorlikning ikkinchi yarmidagi qon ketishlarning sabablari, diagnostikasi, davolash tamoyillari va profilaktik choralarini ilmiy jihatdan tahlil qilishdan iborat.

METODOLOGIYA

Tadqiqot sifat yondashuvi asosida olib borildi hamda ilmiy adabiyotlarni tahlil qilish, qiyosiy tahlil va tizimli yondashuv metodlaridan foydalanildi. Tadqiqot jarayonida quyidagi usullar qo‘llanildi: — homiladorlikning ikkinchi yarmidagi qon ketishlarga oid ilmiy adabiyotlarni o‘rganish;

- milliy va xalqaro klinik tavsiyalarni tahlil qilish;
  - qon ketishlarning etiologik omillarini qiyosiy baholash;
  - diagnostika va davolash usullarining samaradorligini tahlil qilish;
  - nazariy hamda amaliy ma'lumotlarni umumlashtirish.
- Mazkur metodlar homiladorlikning ikkinchi yarmidagi qon ketishlarning klinik xususiyatlarini kompleks baholash imkonini berdi.

NATIJALAR

Tadqiqot natijalari homiladorlikning ikkinchi yarmidagi qon ketishlar ona va homila salomatligi uchun jiddiy xavf tug‘dirishini ko‘rsatdi. — platsenta previa qon ketishlarning eng ko‘p uchraydigan sabablaridan biri

ekanligi aniqlandi;
— platsentaning muddatidan oldin ko'chishi og'ir akusherlik asoratlariga olib
kelishi mumkinligi kuzatildi;
— ultratovush tekshiruvi erta tashxis qo'yishda yuqori diagnostik ahamiyatga ega
ekanligi tasdiqlandi;
— xavf guruhidagi homiladorlarni muntazam kuzatish asoratlar sonini kamaytirishi
aniqlandi;
— shoshilinch tibbiy yordamni o'z vaqtida ko'rsatish ona va homila hayotini saqlab
qolishda muhim omil ekanligi qayd etildi;
— individual davolash taktikasini tanlash ijobiy klinik natijalarga olib kelishi
kuzatildi;
— profilaktik choralar homiladorlik asoratlarini kamaytirishda samarali ekanligi
aniqlandi;
— multidissiplinar yondashuv davolash samaradorligini sezilarli darajada oshirishi
qayd etildi.

Natijalar homiladorlikning ikkinchi yarmidagi qon ketishlarni erta aniqlash va
zamonaviy davolash usullarini qo'llash perinatal hamda onalar salomatligi
ko'rsatkichlarini yaxshilashga xizmat qilishini ko'rsatdi.

MUHOKAMA

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, homiladorlikning ikkinchi yarmidagi
qon ketishlar akusherlik amaliyotidagi eng xavfli holatlardan biri bo'lib, har bir
klinik vaziyatni individual baholashni talab etadi. Qon ketishning kelib chiqish
sababi, homiladorlik muddati, ona va homilaning umumiy holati davolash
taktikasini tanlashda asosiy mezon hisoblanadi.

Zamonaviy diagnostika usullari, xususan ultratovush tekshiruvi, Doppler
tekshiruvi va laborator diagnostika qon ketish sabablarini aniqlashda yuqori
aniqlikni ta'minlaydi. Erta tashxis qo'yish esa og'ir gemorragik shok, koagulopatiya,
homila gipoksiyasi va perinatal o'lim kabi asoratlarning oldini olish imkonini beradi.

Shuningdek, homilador ayollarni antenatal kuzatish sifatini oshirish, xavf omillarini erta aniqlash va profilaktik choralarni kuchaytirish akusherlik amaliyotining muhim yoʻnalishlaridan biri boʻlib qolmoqda. Zamonaviy klinik protokollar asosida olib borilgan davolash ona va homila uchun xavfsiz natijalarga erishish imkonini yaratadi.

XULOSA

Xulosa qilib aytganda, homiladorlikning ikkinchi yarmidagi qon ketishlar zamonaviy akusherlik amaliyotida ona va homila hayoti uchun eng xavfli patologik holatlardan biri hisoblanadi. Ushbu asoratlarda oʻz vaqtida aniqlanmasa yoki zarur tibbiy yordam kechiktirilsa, ogʻir gemorragik shok, disseminatsiyalangan tomir ichi ivish sindromi (DVS-sindrom), koʻp aʼzolar yetishmovchiligi, homila gipoksiyasi, muddatidan oldin tugʻruq hamda perinatal va onalar oʻlimi kabi jiddiy oqibatlariga olib kelishi mumkin. Shu sababli homiladorlikning ikkinchi yarmida kuzatiladigan har qanday qonli ajralmalar shoshilinch diagnostika va malakali tibbiy aralashuvni talab etadigan holat sifatida baholanishi zarur.

Tadqiqot natijalari shuni koʻrsatdiki, platsenta previa va normal joylashgan platsentaning muddatidan oldin koʻchishi homiladorlikning ikkinchi yarmidagi qon ketishlarning asosiy sabablarini tashkil etadi. Mazkur patologiyalarni erta aniqlashda ultratovush tekshiruvi, Dopplerografiya, laborator diagnostika usullari hamda homilador ayolning klinik holatini kompleks baholash muhim ahamiyatga ega. Zamonaviy diagnostik texnologiyalardan oqilona foydalanish kasallikni dastlabki bosqichlarda aniqlash, davolash taktikasini toʻgʻri tanlash va ogʻir asoratlarning oldini olish imkonini beradi.

Shuningdek, homilador ayollarni antenatal davrda muntazam kuzatib borish, xavf guruhiga kiruvchi ayollarni erta aniqlash va ularni individual nazorat dasturlariga jalb etish akusherlik xizmatining eng muhim yoʻnalishlaridan biri hisoblanadi. Xavf omillarini oʻz vaqtida baholash, profilaktik tekshiruvlarni muntazam tashkil etish hamda homilador ayollarga sogʻlom turmush tarzi,

ovqatlanish va tibbiy tavsiyalarga rioya qilish bo'yicha tushuntirish ishlarini olib borish qon ketishlar bilan bog'liq asoratlarni sezilarli darajada kamaytirishga xizmat qiladi.

Bundan tashqari, homiladorlikning ikkinchi yarmidagi qon ketishlarni davolashda multidissiplinar yondashuv alohida ahamiyat kasb etadi. Akusher-ginekolog, anesteziolog-reanimatolog, neonatolog, gematolog va boshqa mutaxassislarning o'zaro hamkorligi murakkab klinik holatlarda ona va homila hayotini saqlab qolish imkoniyatini oshiradi. Har bir bemor uchun individual davolash rejasini ishlab chiqish, qon yo'qotish hajmini tezkor baholash va zarur hollarda operativ tug'ruq usullarini qo'llash ijobiy klinik natijalarga erishishda muhim omil hisoblanadi.

Umuman olganda, homiladorlikning ikkinchi yarmidagi qon ketishlarni samarali boshqarish profilaktika, erta diagnostika, zamonaviy davolash usullarini qo'llash va malakali tibbiy kuzatuvning uzviy uyg'unligiga asoslanadi. Sog'liqni saqlash tizimida akusherlik xizmatlarini yanada takomillashtirish, zamonaviy diagnostik uskunalar bilan ta'minlash, tibbiyot xodimlarining kasbiy malakasini muntazam oshirib borish hamda xalqaro klinik tavsiyalarni amaliyotga keng joriy etish orqali homiladorlikning ikkinchi yarmidagi qon ketishlar bilan bog'liq onalar va perinatal kasallanish hamda o'lim ko'rsatkichlarini sezilarli darajada kamaytirish mumkin. Kelgusida ushbu yo'nalishda olib boriladigan ilmiy tadqiqotlar yangi diagnostik mezonlar, samarali davolash algoritmlari va profilaktik dasturlarni ishlab chiqishga xizmat qilib, akusherlik yordami sifatini yanada oshirishga zamin yaratadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1.Cunningham F.G., Leveno K.J., Bloom S.L., Dashe J.S., Hoffman B.L., Casey

- B.M., Spong C.Y. Williams Obstetrics. 26th ed. New York: McGraw-Hill Education, 2022. – 1352 p.
- 2.Gabbe S.G., Niebyl J.R., Simpson J.L., et al. Obstetrics: Normal and Problem Pregnancies. 8th ed. Philadelphia: Elsevier, 2021. – 1408 p.
- 3.Berek J.S. Berek & Novak's Gynecology. 16th ed. Philadelphia: Wolters Kluwer, 2020. – 1728 p.
- 4.James D.K., Steer P.J., Weiner C.P., Gonik B. High Risk Pregnancy: Management Options. 5th ed. Cambridge: Cambridge University Press, 2018. – 1510 p.
- 5.World Health Organization. WHO Recommendations on Antenatal Care for a Positive Pregnancy Experience. Geneva: World Health Organization, 2016.
- 6.World Health Organization. WHO Recommendations: Uterotonics for the Prevention of Postpartum Haemorrhage. Geneva: World Health Organization, 2018.
- 7.American College of Obstetricians and Gynecologists (ACOG). Practice Bulletin No. 233: Placenta Accreta Spectrum. Obstetrics & Gynecology. 2021;138(1):e91–e105.
- 8.Royal College of Obstetricians and Gynaecologists (RCOG). Placenta Praevia and Placenta Accreta: Green-top Guideline No. 27a. London: RCOG, 2018.
- 9.Royal College of Obstetricians and Gynaecologists (RCOG). Antepartum Haemorrhage: Green-top Guideline No. 63. London: RCOG, 2011 (updated recommendations).
- 10.O‘zbekiston Respublikasi Sog‘liqni saqlash vazirligi. Akusherlik va ginekologiya bo‘yicha milliy klinik protokollar. Toshkent, 2023.
- 11.Dutta D.C. Textbook of Obstetrics. 10th ed. New Delhi: Jaypee Brothers Medical Publishers, 2023. – 736 p.